

COMISIA NAȚIONALĂ DE STRATEGIE ȘI PROGNOZĂ

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI
ÎN TRIMESTRUL III 2021
PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ**

- septembrie 2021 -

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI ÎN TRIMESTRUL III 2021
PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ**

**Tendențe
generale**

La nivelul celui de-al doilea trimestru al anului curent, comparativ cu perioada aprilie – iunie 2020 s-a consemnat o activitate în creștere a activității industriale, potențată de efectul de bază materializat prin scăderi importante din aceeași perioadă a anului trecut, determinând la nivel de semestru majorări însemnate la aproape toți indicatorii, cu excepția numărului mediu de salariați și a costului unitar cu forța de muncă. Pentru trimestrul al treilea al anului curent, comparativ cu trimestrul anterior se prevede o scădere a majorității indicatorilor analizați, iar dacă se compară cu perioada corespunzătoare din anul trecut prognoza indică o temperare în dinamică pentru toți indicatorii.

Astfel, **analiza evoluției industriei în trimestrul III și în primele nouă luni ale anului, raportat la perioada corespunzătoare din anul precedent**, conform estimărilor agenților economici din eșantion, ne arată o evoluție pozitivă, situată însă mult sub tendința de majorare raportată la nivelul trimestrului II (față de perioada similară) pe măsura epuizării efectului de bază favorabil.

La nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent, la mai mult de un an de la debutul crizei sanitare la nivel mondial, cu manifestări importante și în prezent, în special la nivelul lanțurilor de aprovizionare, pentru producția industrială se estimează o creștere mai puțin amplă, de circa 2%, comparativ cu trimestrul corespunzător al anului trecut. În acel moment al anului 2020, evoluția economică începuse procesul de recuperare a declinului după perioada de lockdown.

Tabel nr.1 Evoluția principalilor indicatori din industrie

- modif. proc. față de perioada coresp. a anului anterior, % -

	2020			2021		
	Trim. II	Trim. III	9 luni	Trim. II	Trim. III	9 luni
1. Producția industrială*	-26,7	-3,3	-12,1	32,8	2,2	11,1
2. Cifra de afaceri** – total	-26,0	-0,3	-9,7	36,6	-0,2	11,7
➤ intern	-20,4	-1,1	-7,2	27,3	-2,4	8,1
➤ extern	-33,1	1,0	-12,9	50,9	2,9	16,7
3. Stocuri de produse finite	-28,8	-12,4	-18,4	22,1	9,9	9,2
4. Numărul mediu de salariați	-5,0	-5,3	-4,3	-0,6	-0,3	-1,6
5. Productivitatea muncii	-21,8	3,1	-7,3	33,0	2,1	12,8

Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul III 2021 – rezultatele din ancheta de conjunctură

* serie brută

**deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale

În condițiile unei posibile creșteri de 2,9% în volum a cifrei de afaceri pe piața externă, dar și a unei contracții a cererii interne de 2,4%, se așteaptă ca cifra de afaceri pe total industrie să scadă ușor, cu 0,2%. Stocurile de produse finite sunt estimate de agenții economici să consemneze o creștere de 9,9% în cel de-al treilea trimestru al acestui an, comparativ cu trimestrul III al anului trecut, în condițiile manifestării unui efect de bază, după ce în trimestrul II 2021 s-a înregistrat o majorare a acestora cu 22,1%.

Numărul mediu de salariați se apreciază că va scădea ușor, cu circa 0,3% în trimestrul al III-lea al anului curent față de cel similar, tendința de reducere fiind mai scăzută decât în trimestrele I și II 2021, când scăderile acestuia s-au situat la 3,8%, respectiv la 0,6%. În aceste condiții și în contextul unei creșteri cu 2,2% a producției industriale, se estimează o evoluție corespunzătoare, și anume de 2,1% a productivității muncii pentru aceeași perioadă de analiză, care ar urma după o majorare importantă a acesteia, de 33,0% în trimestrul II 2021.

În aceste condiții, la **nivelul primelor nouă luni ale anului curent, comparativ cu perioada ianuarie – septembrie din anul precedent**, se prognozează evoluții pozitive, ce se vor situa însă sub trendul existent la nivel de semestru la toți indicatorii analizați. În cazul producției industriale, creșterea estimată este de 11,1%, cu 5 puncte procentuale sub creșterea raportată la șase luni. Acest trend prognozat pentru producția industrială s-ar baza atât pe majorarea cererii pe piața externă (16,7%), cât și pe cea internă (8,1%). Astfel, volumul cifrei de afaceri pe total industrie se prevede a crește cu 11,7%, față de nivelul înregistrat în perioada ianuarie – septembrie 2020, ceea ce ar însemna o reducere în dinamică cu circa 7 puncte procentuale față de valoarea de la semestru. Stocurile de produse finite pot crește în această perioadă cu 9,2%, situându-se cu 0,3 puncte procentuale peste rezultatele la semestru.

La nivel de nouă luni 2021, numărul mediu de salariați este posibil să înregistreze o reducere de 1,6%, ceea ce ar conduce, în aceeași perioadă de analiză la o creștere de productivitate de 12,8%.

Referitor la **cel de-al treilea trimestru al anului curent comparativ cu trimestrul anterior**, agenții economici indică, în contextul unei posibile reveniri a evoluției pandemice o scădere, de 2,1%, a producției industriale și a altor indicatori, avându-se în vedere și evoluțiile specifice ale acestora pentru perioada iulie - septembrie.

Astfel, agenții economici previzionează o scădere de circa 2,1% a producției industriale, evoluție specifică perioadei de analiză, în special după anul 2016, excepție făcând anul 2020, an atipic pentru analizele economice. De asemenea, pentru cifra de afaceri pe total industrie se anticipează o scădere de 3,1%, avându-se în vedere reduceri atât pentru cifra de afaceri pe piața internă (-2,0%), cât și, pe cea externă (-4,6%), evoluții care s-ar situa cu 2 – 3 puncte procentuale sub marjele de oscilație specifice, acestor indicatori, pentru trimestrul III. În același context, agenții economici apreciază că în cel de-al treilea trimestru al anului curent, comparativ cu trimestrul II 2021, volumul stocurilor de produse finite va înregistra o creștere de 1,2%, ce ar urma după o scădere de 10,4% la nivelul trimestrului II 2021. În aceeași perioadă de analiză, se estimează că numărul mediu al salariaților va scădea ușor, cu 0,6%, iar productivitatea muncii s-ar putea reduce cu 1,5%.

Tabel nr.2 Evoluția trimestrială a principalilor indicatori din industrie

- modificări procentuale față de trimestrul anterior, % -

	Trim.III	Trim.IV	Trim.I	Trim.II	Trim. III
	2020		2021		
1. Producția industrială*	27,3	5,4	-1,3	0,3	-2,1
2. Cifra de afaceri** – total	32,6	2,6	-3,6	4,3	-3,1
➤ intern	27,7	-1,4	-6,5	8,1	-2,0
➤ extern	39,9	8,1	0,0	-0,3	-4,6
3. Stocurile de produse finite	12,4	14,7	5,7	-10,4	1,2
4. Numărul mediu de salariați	-0,9	0,2	0,1	0,0	-0,6
5. Productivitatea muncii	28,4	5,3	-1,8	0,2	-1,5

*Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS;**Pentru trimestrul III 2021 – rezultatele din ancheta de conjunctură*** serie brută****deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale***Analiza detaliată a principalilor indicatori rezultați din ancheta de conjunctură în sectorul industrial****Producția industrială**

În cel de-al doilea trimestru al anului curent, producția industrială a crescut ușor, cu doar 0,3% față de trimestrul anterior, această evoluție situându-se sub așteptările inițiale pentru acest indicator. Comparativ cu trimestrul II 2020, când se manifestau restricțiile impuse de starea de urgență, producția industrială s-a majorat cu 32,8%, iar la nivel de semestru a fost în creștere cu 16,1% față de primele șase luni ale anului trecut.

Diferența de 5,4 puncte procentuale, dintre realizările efective ale producției industriale, față de trimestrul anterior și estimarea inițială de 5,7% (din lucrarea anterioară) s-a datorat evoluției cu mult sub predicțiile inițiale a unor ramuri. A fost în continuare dificil pentru agenții economici să estimeze activitatea lor economică, într-un mod cât mai aproape de condițiile din piață, pe fondul menținerii incertitudinilor la cote ridicate.

Cele mai ample diferențe pot fi menționate în cazul anumitor ramuri care s-au situat cu mult sub așteptările estimate, prognozându-se majorări importante și rezultând creșteri mai reduse, și anume: fabricarea altor mijloace de transport (12,1 puncte procentuale), activități de servicii anexe extracției (11,8 puncte procentuale), alte activități industriale (11,6 puncte procentuale), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (9,3 puncte procentuale), fabricarea altor produse din minerale nemetalice (8,6 puncte procentuale). Au existat și situații pentru care au fost prognozate creșteri ale producției industriale, dar ulterior au fost înregistrate scăderi ale acesteia în intervalul de analiză, cum ar fi: tăbăcirea și finisarea pieilor (10,8 puncte procentuale), fabricarea autovehiculelor de transport rutier (9,9 puncte procentuale), fabricarea calculatoarelor (7,3 puncte procentuale), fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie (6,8 puncte procentuale), sau fabricarea produselor textile (6,8 puncte procentuale).

Tabel nr. 3 Producția industrială – evoluție pe ramuri în semestrul I

- sem./sem. corespunzător din anul anterior -

2021	2020	Ramuri industriale
		fabricarea substanțelor și a produselor chimice
		fabricarea autovehiculelor de transport rutier
		fabricarea echipamentelor electrice
		extracția cărbunelui superior și inferior
		fabricarea de mașini, utilaje și echipamente
		fabricarea de mobilă
		extracția minereurilor metalifere
		fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice
		fabricarea produselor farmaceutice de bază
		fabricarea produselor din tutun
		activități de servicii anexe extracției
		fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
		tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor
		repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
		alte activități extractive
		extracția petrolului brut și a gazelor naturale
		tăbăcirea și finisarea pieilor

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

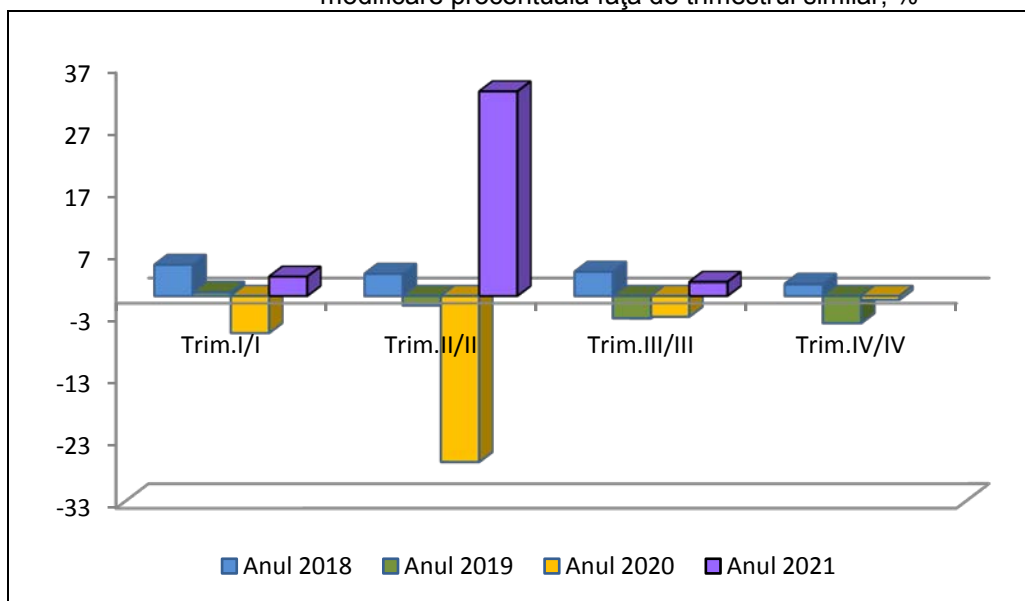
În semestrul I, producția industrială a crescut cu 16,1%, comparativ cu perioada similară a anului anterior, rezultată în urma revenirii cererii, atât pe piața internă, cât și pe piața externă. Pentru același interval de analiză, cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate în ramuri precum: fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (38,1%, avându-se în vedere creșterea de 43,0% a cererii interne), fabricarea echipamentelor electrice (o mărire a producției industriale de 32,7%, în contextul unei majorări de 42,5% a cererii externe), fabricarea de mașini, utilaje și echipamente (28,1%, datorită și a unei majorări de 52,0% a cererii interne), fabricarea de mobilă (26,9%, pe baza măririi de 37,8% a cererii externe), fabricarea altor mijloace de transport rutier (18,8%, ca urmare a unei majorări de 44,6% a cererii pe piața internă).

La polul opus, au existat și ramuri industriale care au înregistrat scăderi ale producției industriale, dintre care amintim: activități de servicii anexe extracției (-11,7%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-10,0%), fabricarea produselor farmaceutice de bază (-8,6%), tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor (-4,4%), fabricarea produselor din tutun (-3,9%).

Conform estimărilor agenților economici pentru cel de-al treilea trimestru, producția industrială va scădea, cu 2,1%, față de trimestrul anterior, evoluție ce ia în considerare eventuale stopări de activitate, avându-se în vedere perturbările în lanțurile internaționale de aprovizionare, cum ar fi criza semiconductorilor în industria auto, dar și majorările semnificative de prețuri pentru materiile prime, inclusiv energie electrică și gaze naturale. Efectele nefavorabile se vor resimți și în rezultatele trimestrului III comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020, când este estimată o creștere de numai 2,2%, sub performanțele din anii anteriori. La nivelul primelor nouă luni ale anului curent se așteaptă o majorare a producției industriale de 11,1%.

Grafic nr. 1 Dinamica volumului producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Din procesul de prelucrare a datelor, în care se au în vedere intervalele de creștere/scădere din cadrul chestionarului completat de agenții economici din eșantion pentru perioada iulie - septembrie, au rezultat estimări ale producției industriale pentru trimestrul III al anului curent, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului trecut, care ilustrează următoarele evoluții:

- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere mai mare ca 10%**:
 - fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
 - fabricarea produselor de cocserie
 - fabricarea produselor textile.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 10% și 5%**:
 - fabricarea de mobilă
 - fabricarea substanțelor și a produselor chimice
 - alte activități extractive
 - activități de servicii anexe extracției
 - prelucrarea lemnului.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **evoluție între -5% și 0%**:
 - fabricarea autovehiculelor de transport rutier
 - alte activități industriale
 - tăbăcirea și finisarea pieilor
 - repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
 - fabricarea de mașini, utilaje și echipamente.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **creștere între 0% și 5%**:
 - tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor
 - fabricarea altor produse din minerale nemetalice
 - fabricarea băuturilor
 - extracția petrolului brut și a gazelor naturale
 - extracția minereurilor metalifere
 - fabricarea produselor farmaceutice de bază.

- Ramuri pentru care se așteaptă o creștere între 5 și 10%:
 - industria alimentară
 - fabricarea echipamentelor electrice
 - industria construcțiilor metalice și a produselor din metal
 - fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice.
- Ramuri pentru care se așteaptă o creștere de peste 10%:
 - fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice
 - fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie
 - industria metalurgică
 - fabricarea produselor din tutun
 - extracția cărbunelui superior și inferior
 - fabricarea altor mijloace de transport.

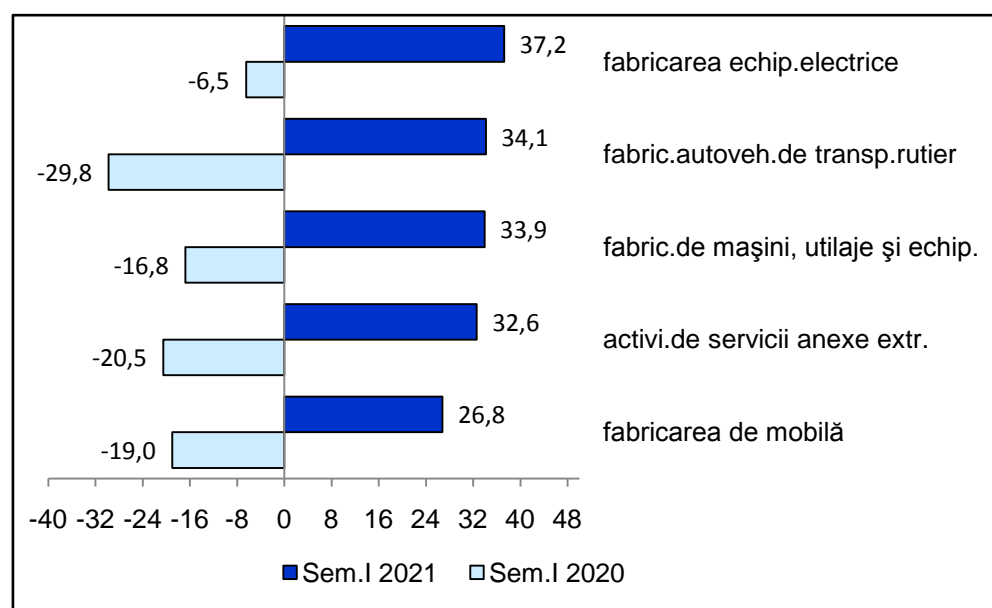
Cifra de afaceri

Cifra de afaceri pe total industrie a crescut în termeni reali cu 36,6% în cel de-al doilea trimestru al anului curent față de trimestrul corespunzător, respectiv cu 4,3%, comparativ cu trimestrul I 2021. În primul semestru majorarea cifrei de afaceri pe total industrie a fost de 18,7%, ceea ce evidențiază evoluțiile pozitive ale acesteia în majoritatea ramurilor, cu o tendință mai ridicată la nivelul lunii iunie.

La nivelul primului semestru al anului curent, față de perioada ianuarie – iunie 2020, cu excepția a patru ramuri industriale, toate sectoarele industriale au înregistrat creșteri ale volumului cifrei de afaceri, dintre care cele mai pronunțate, cu majorări de peste 25%, au fost: fabricarea echipamentelor electrice, fabricarea autovehiculelor de transport rutier, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente, activități de servicii anexe extracției, fabricarea de mobilă.

Grafic nr. 2 Dinamica cifrei de afaceri totale în ramurile cu cea mai mare creștere

- modificare procentuală față de semestrul similar, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Scăderi ale volumului cifrei de afaceri pe total industrie s-au înregistrat doar în cazul ramurilor: repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (-16,6%), fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țigăii (-13,4%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-8,2%) și fabricarea produselor farmaceutice de bază (-7,7%), în acest ultim caz și datorită majorării mai pronunțate din perioada de debut a pandemiei.

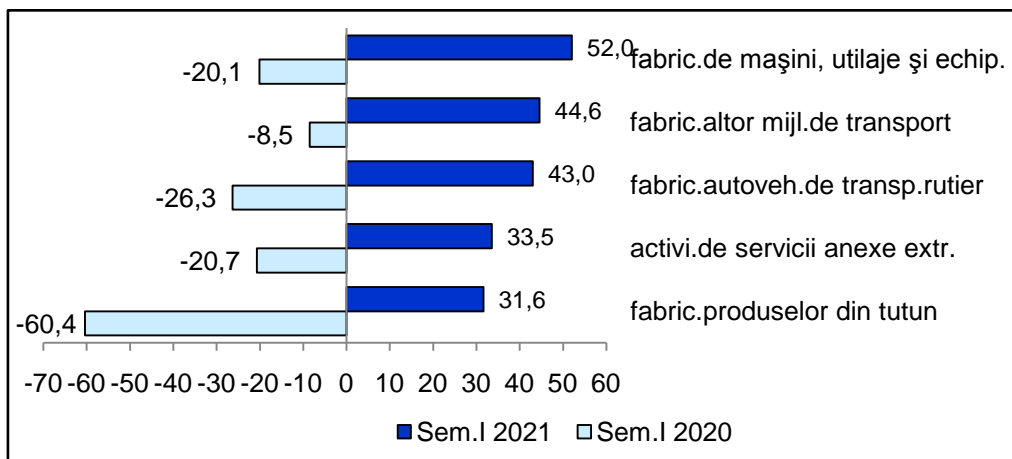
În cel de-al treilea trimestru al anului curent se preconizează o scădere de 3,1% a cererii per total industrie față de trimestrul anterior, evoluție ce s-ar situa cu circa 2 puncte procentuale sub tendința medie de oscilație a acestui indicator pentru perioada analizată, datorită unei evoluții sub semnul noilor provocări induse de creșterile de preț. Comparativ cu perioada corespunzătoare, în trimestrul III al anului curent se estimează o scădere ușoară, de 0,2%, a cererii per total industrie, față de o tendință crescătoare, în medie, pentru această perioadă la indicatorul analizat. La nivelul primelor nouă luni ale anului curent prognoza indică o majorare de circa 11,7% pentru acest indicator.

Volumul **cifrei de afaceri din industrie pentru piața internă** a crescut semnificativ, cu 27,3%, în cel de-al doilea trimestru al anului curent, față de trimestrul corespunzător din anul trecut, majorare favorizată de efectul de bază respectiv o reducere de 20,7% în trimestrul II 2020. Comparativ cu trimestrul anterior al anului curent s-a înregistrat o majorare în volum cu 8,1%. Se poate observa o creștere mai importantă a acestui indicator la nivelul lunii iunie 2021, astfel că la nivel de semestru s-a realizat o majorare de 14,3% a cererii interne, comparativ cu primele șase luni ale anului trecut.

În cadrul primului semestru al anului curent, comparativ cu primele șase luni ale anului 2020, majoritatea ramurilor au înregistrat creșteri ale cifrei de afaceri pe piața internă, cu excepția a patru dintre acestea, unele depășind pragul de 30%, și anume: fabricarea de mașini, utilaje și echipamente, fabricarea altor mijloace de transport, fabricarea autovehiculelor de transport rutier, activități de servicii anexe extracției, fabricarea produselor din tutun.

Grafic nr. 3 Dinamica cifrei de afaceri pentru piața internă în ramurile cu cea mai mare creștere

- modificare procentuală față de semestrul similar, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

Scăderi ale volumului cifrei de afaceri pe piața internă s-au înregistrat doar în cazul a patru ramuri, și anume: repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (-18,2%), fabricarea produselor farmaceutice de bază (-18,2%), fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țiteiului (-14,4%) și fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-0,8%).

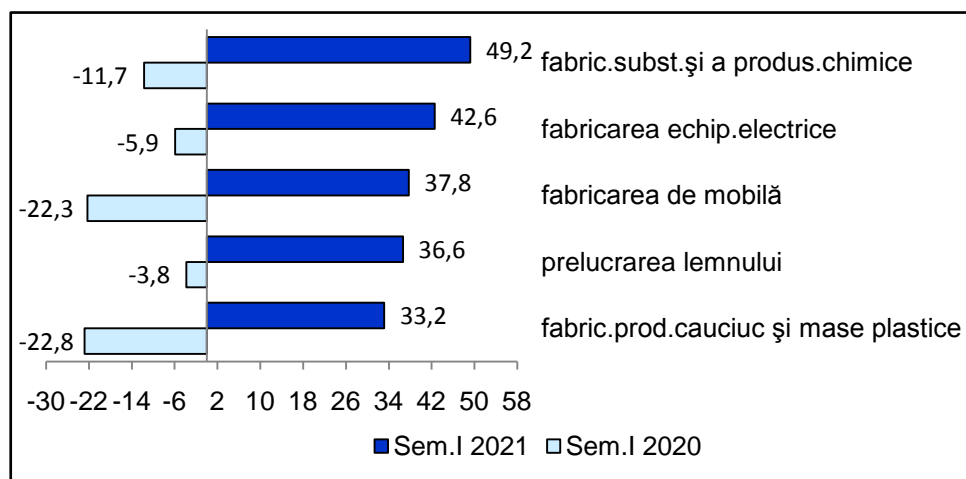
Agenții economici din eșantion estimează pentru cel de-al treilea trimestru al anului curent o scădere în termeni reali de 2,0% a cifrei de afaceri pe piața internă, față de trimestrul anterior, tendință care nu a mai fost consemnată, pentru perioadă de analiză în cazul cererii interne și poate fi explicată prin dificultățile de aprovizionare cu materii prime. În ceea ce privește raportarea la trimestrul corespunzător din anul trecut, se prevede o reducere de 2,4% a cererii interne, iar la nivelul primelor nouă luni ale anului curent se estimează o creștere de 8,1%, comparativ cu perioada ianuarie – septembrie 2020, evoluție în scădere cu 6,2 puncte procentuale față de nivelul raportat la semestru.

Cifra de afaceri din industrie pentru piața externă s-a majorat semnificativ, cu 50,9% în trimestrul II 2021 față de trimestrul similar, când schimburile comerciale s-au redus semnificativ pe fondul unei cereri în scădere. Comparativ cu trimestrul I 2021, volumul cifrei de afaceri pe piața externă s-a redus ușor, cu 0,3%, la nivelul perioadei aprilie – iunie a anului curent.

Astfel, la nivelul primului semestru al anului s-a înregistrat o creștere de 24,6% a volumului cifrei de afaceri pentru piața externă, în corelație cu situația înregistrată și pentru volumul exporturilor de bunuri (26,4%). Detaliind pe ramuri situația la semestru toate sectoarele, cu excepția a patru dintre acestea, au înregistrat creșteri ale volumului cifrei de afaceri pe piața externă, cele mai pronunțate, cu o majorare de peste 30%, sunt: fabricarea substanțelor și a produselor chimice, fabricarea echipamentelor electrice, fabricarea de mobilă, prelucrarea lemnului, a produselor din lemn, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice.

Grafic nr. 4 Dinamica cifrei de afaceri pe piața externă în ramurile cu cea mai mare creștere

- modificare procentuală față de semestrul similar, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

În aceeași perioadă de analiză, au fost înregistrate și scăderi ale cifrei de afaceri pe piața externă, în cazul a patru dintre ramuri, cum ar fi: fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-15,4%), fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului (-10,3%), fabricarea produselor din tutun (-6,8%) și repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (-5,7%).

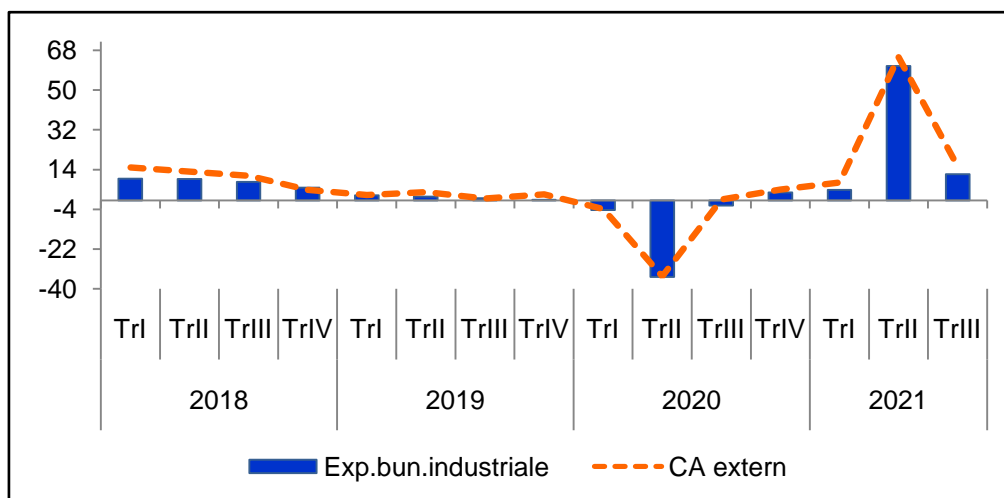
La nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent, se estimează o scădere cu 4,6% a volumului cifrei de afaceri pe piața externă, față de trimestrul anterior, tendință care s-ar situa în marja de oscilație specifică cererii externe, în special datorită sezonității. Referitor la comparația cu trimestrul corespunzător, se preconizează o creștere cu 2,9% a volumului cifrei de afaceri pe piața externă. În aceste condiții, la nivelul primelor nouă luni ale anului curent se estimează o majorare în volum de 16,7% pentru cifra de afaceri pe piața externă, cu 7,9 puncte procentuale sub dinamica consemnată la nivel de semestru.

Pe parcursul anului trecut, exporturile de bunuri industriale s-au situat sub ritmul valorii cifrei de afaceri pe piața externă, și anume în primele două trimestre decalajul a fost apropiat, însă în cel de-al treilea trimestru ecartul dintre acestea s-a mărit cu 2,8 puncte procentuale în favoarea cifrei de afaceri pe piața externă, tendință ce continuă și în cursul anului curent, când diferențele dintre cei doi indicatori se accentuează, iar ritmul valorii cifrei de afaceri pe piața externă este mai ridicat decât cel al exporturilor de bunuri industriale, pe întreaga perioadă de analiză.

Astfel, pentru trimestrul II 2021 decalajul dintre cei doi indicatori s-ar situa la 4 puncte procentuale, pentru ca la nivelul celui de-al treilea trimestru să atingă circa 3 puncte procentuale în favoarea valorii cifrei de afaceri pe piața externă, ceea ce înseamnă un export direct de la producători în creștere, în defavoarea societăților intermediare.

Grafic nr. 5 Evoluția exportului de bunuri industriale și a valorii cifrei de afaceri pe piața externă

- modificare procentuală față de trimestrul corespunzător din anul anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

* Dinamica valorii exportului de bunuri industriale s-a calculat din evoluția indicatorului în mld.euro

* Dinamica valorii cifrei de afaceri pe piața externă s-a calculat din valoarea exprimată în lei.

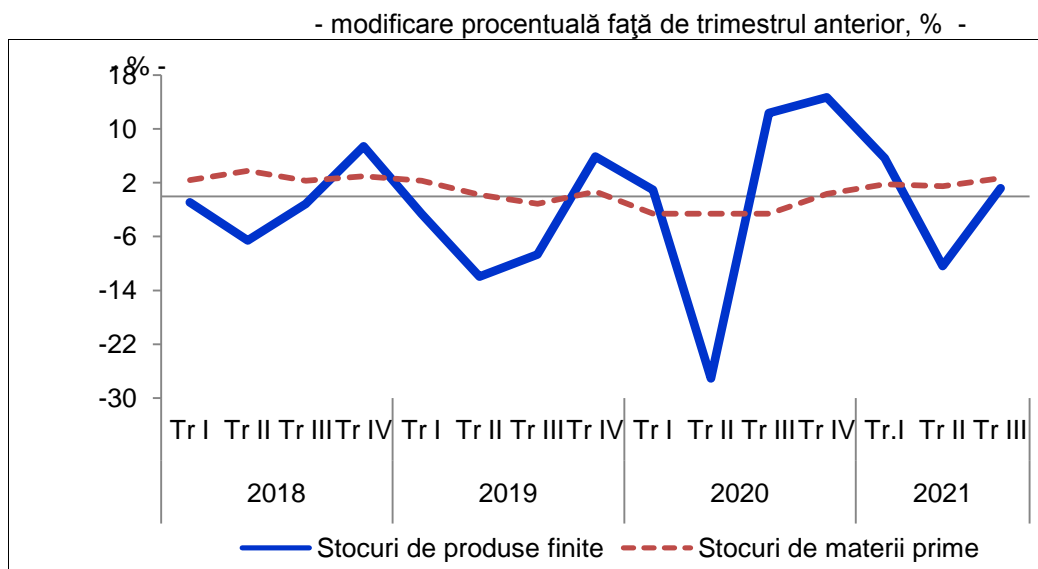
Stocurile

În trimestrul II 2021, **stocurile de produse finite** au scăzut cu 10,4%, comparativ cu trimestrul anterior și s-au majorat semnificativ, cu 22,1% față de trimestrul II 2020 (perioadă în care s-a consumat mult de pe stoc), în condițiile creșterii atât a producției industriale (32,8%), cât și a volumului cifrei de afaceri pe total industrie (36,6%). La nivel de semestru, stocurile de produse finite au crescut cu 8,9%, comparativ cu primele șase luni ale anului trecut, avându-se în vedere o dinamică mai accentuată cu 2,6 puncte procentuale a cifrei de afaceri pe total industrie, față de ritmul producției industriale.

Agenții economici apreciază că la nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent stocurile de produse finite vor crește cu 1,2% față de trimestrul anterior al anului curent. Comparativ cu trimestrul III 2020, se așteaptă o continuare a majorării acestui indicator, pentru perioada iulie – septembrie a anului curent, dar la un ritm mai redus, și anume o creștere de 9,9% a stocurilor de produse finite, respectiv de 9,2% la nivelul primelor nouă luni, față de aceeași perioadă a anului 2020.

În ceea ce privește evoluția **stocurilor de materii prime** în cel de-al treilea trimestru al acestui an, agenții economici se așteaptă la o creștere de 2,7% față de trimestrul anterior, ce continuă tendința de evoluție pozitivă, față de perioada anterioară, existentă de la începutul anului 2021. Această creștere de 2,7% la nivelul trimestrului III se datorează în special majorărilor de stocuri de materii prime din anumite sectoare industriale, cum ar fi: industria metalurgică, fabricarea echipamentelor electrice, fabricarea calculatoarelor sau industria alimentară.

Grafic nr. 6 Evoluția stocurilor de produse finite și de materii prime

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjunctură

Gradul de utilizare a capacităților de producție

Eurostat publică, pe baza rezultatelor unei anchete, evoluția **gradului de utilizare a capacităților de producție** în industria prelucrătoare. Gradul de cuprindere diferă de estimările economice din eșantionul CNSP pentru gradul de utilizare a capacităților de producție, aici fiind incluse și industria extractivă și cea de producție și furnizare de energie electrică și termică.

Astfel, agenții economici se așteaptă ca pentru trimestrul III 2021, să se atingă unui grad de utilizare a capacităților de producție pe total industrie de circa 79,3%, în scădere cu circa 0,3 puncte procentuale, față de trimestrul anterior, avându-se în vedere o oarecare diminuare a producției în anumite ramuri industriale. Estimările Eurostat pentru gradul de utilizare în industria prelucrătoare indică o ușoară creștere a acestuia până la 73,4%, majorarea fiind de circa 0,2 puncte procentuale față de trimestrul anterior.

Analiza acestor date relevă o creștere a gradului de utilizare a capacităților de producție în industria prelucrătoare, în defavoarea celor din industria extractivă și producției de energie electrică.

Tabel nr. 4 Gradul de utilizare a capacităților de producție

- % -					
AN	Gradul de utilizare	Trim.I	Trim.II	Trim.III	Trim.IV
2018	Estimări CNSP - total ind.	70,1	80,1	81,0	80,6
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	77,3	74,1	76,0	76,5
2019	Estimări CNSP - total ind.	82,6	82,9	78,7	76,9
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	75,6	73,6	74,5	74,6
2020	Estimări CNSP - total ind.	83,9	70,8	77,1	78,5
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	74,7	71,9	65,9	70,8
2021	Estimări CNSP - total ind.	83,9	79,6	79,3	
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	73,0	73,2	73,4	

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjunctură și Eurostat

Numărul mediu de salariați

În cel de-al doilea trimestru al anului 2021, **numărul mediu de salariați** s-a menținut la același nivel față de trimestrul anterior din anul 2020, în timp ce față de trimestrul similar din anul 2020, s-a înregistrat o ușoară scădere de 0,6%. Aceste realizări sunt foarte apropiate comparativ cu datele prognozate în lucrarea anterioară, pentru numărul mediu de salariați, și anume 0,2%, comparativ cu trimestrul I, respectiv -0,4%, față de perioada aprilie – iunie a anului trecut. La nivel de semestru, se poate menționa o scădere cu 2,2% a numărului mediu de salariați, comparativ cu primele șase luni ale anului 2020, reducere prognozată la aceeași valoare în lucrarea anterioară (-2,2%).

Principalele ramuri în care s-au înregistrat scăderi ale numărului de salariați la nivelul celui de-al doilea trimestru al anului curent față de trimestrul similar au fost: extracția petrolului brut și a gazelor naturale (-18,9%), fabricarea produselor de cocserie (-12,6%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-11,9%), tăbăcirea și finisarea pieilor (-9,4%), industria metalurgică (-4,1%).

Au existat și creșteri ale numărului mediu de salariați din industrie, pentru aceeași perioadă de analiză, dintre care putem menționa: activități de servicii anexe extracției (20,1%), fabricarea echipamentelor electrice (10,7%), extracția minereurilor metalifere (7,1%), fabricarea altor produse din minerale nemetalice (4,7%), alte activități extractive (4,4%).

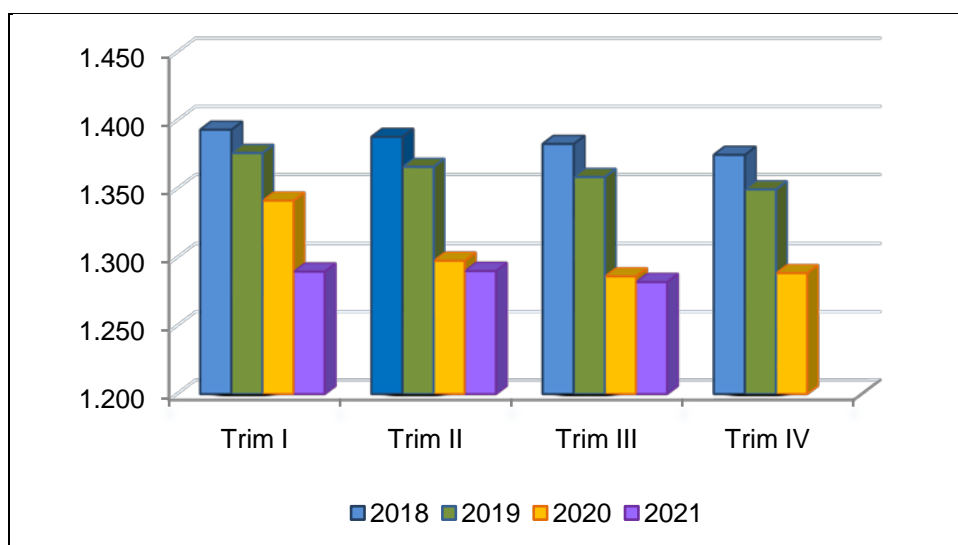
Pe baza datelor transmise de respondenți și a evoluției de la începutul anului 2021, agenții economici estimează pentru cel de-al treilea trimestru al acestui an o ușoară scădere, de 0,6%, a numărului de salariați față de trimestrul anterior. Comparativ cu trimestrul similar, se așteaptă o ușoară reducere a numărului de salariați, de 0,3%. În aceste condiții, la nivel de nouă luni, se poate anticipa un nivel mai redus cu 1,6% a numărului mediu de salariați pe total industrie.

În mai mult de jumătate dintre ramurile industriale, se așteaptă scăderi ale numărului de salariați la nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent față de trimestrul anterior, sectoarele cu reduceri mai mari de personal așteptându-se a fi: extracția cărbunelui superior și inferior (-9,20%), fabricarea produselor de cocserie (-3,36%), producția și furnizarea de energie electrică și termică (-3,34%), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (-3,17%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-2,48%).

Pentru celelalte ramuri industriale se așteaptă, în aceeași perioadă de analiză, creșteri ale numărului de salariați, iar pentru două dintre sectoare majorările de personal pot depăși 1%, și anume: alte activități industriale (2,15%) și fabricarea produselor farmaceutice de bază (1,38%).

Grafic nr. 7 Evoluția numărului mediu de salariați din industrie

- mii persoane -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul III 2021 - rezultatele din ancheta de conjunctură

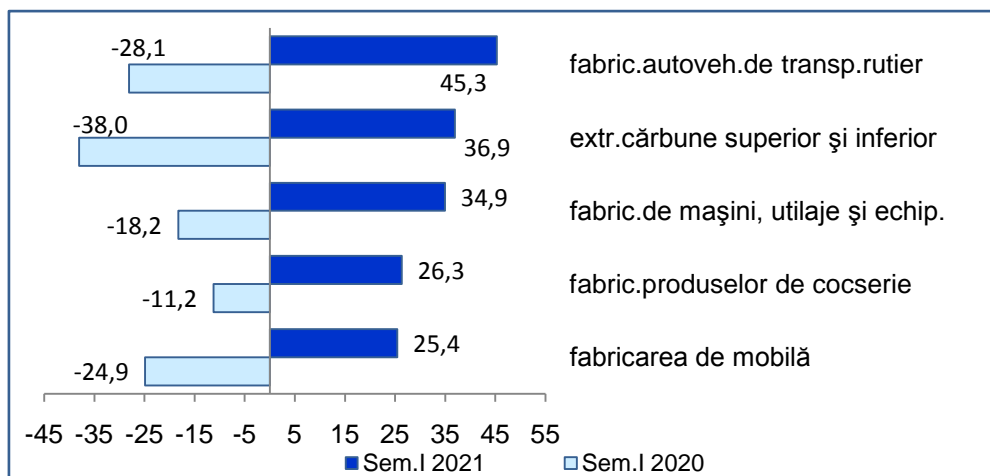
Productivitatea muncii

Pe baza datelor statistice ce consemnează o creștere importantă, de 32,8%, a producției industriale, precum și o reducere, de 0,6%, a numărului de salariați din industrie, în perioada aprilie - iunie 2021, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020, s-a înregistrat o creștere de 33,0% a **productivității muncii**. În trimestrul II 2021, referitor la trimestrul anterior, productivitatea muncii a crescut ușor, cu 0,2%, în contextul unei ușoare mărimi a producției industriale cu 0,3%, și a menținerii la același nivel a numărului mediu de salariați pe total industrie. Pentru primele șase luni ale anului curent, s-a înregistrat o creștere de 18,9% pentru productivitatea muncii, comparativ cu semestrul I 2020.

Ramurile în care s-au înregistrat creșteri pronunțate, de peste 25%, ale productivității muncii la nivelul celui de-al doilea semestru al anului 2021, comparativ cu semestrul similar, sunt: fabricarea autovehiculelor de transport rutier (45,3%), extracția cărbunelui superior și inferior (36,9%), fabricarea de mașini, utilaje și echipamente (34,9%), fabricarea produselor de cocserie (26,3%), fabricarea de mobilă (25,4%).

Grafic nr. 8 Evoluția productivității muncii în ramurile cu cele mai mari creșteri

- modificare procentuală față de semestrul corespunzător, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

Pentru aceeași perioadă de analiză, se pot menționa și scăderi ale productivității muncii doar pentru șase dintre ramurile industriale, dintre care: activități de servicii anexe extracției (-21,9%), fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (-11,2%) sau fabricarea produselor din tutun (-9,3%).

În cel de-al treilea trimestru al anului curent, în condițiile reducerilor estimate, atât pentru volumul producției industriale (-2,1%), cât și a numărului de salariați din industrie (-0,6%), se prognozează o scădere cu 1,5% a productivității muncii față de trimestrul anterior din anul 2021. Comparativ cu trimestrul similar, se prevede la nivelul trimestrului III al anului curent o creștere a productivității muncii cu 2,1%, iar la nivelul primelor nouă luni se estimează o majorare de 12,8% a acesteia.

Costul unitar cu forța de muncă

În cel de-al doilea trimestru al anului 2021, **costul unitar cu forța de muncă în industrie**, a crescut cu 4,8% față de trimestrul anterior, avându-se în vedere majorarea de 5,3% a salariului net (în aceeași perioadă de analiză) și a scăzut cu 14,8% față de trimestrul corespunzător din anul 2020. La nivel de semestru, costul unitar cu forța de muncă a consemnat o scădere de 8,0%, determinată de avansul mai ridicat al productivității comparativ cu creșterea nominală a salariului mediu net.

La nivelul celui de-al treilea trimestru al anului 2021, agenții economici se așteaptă la o creștere de 2,1%, a costului unitar cu forța de muncă, față de trimestrul anterior, respectiv o majorare de 6,6%, comparativ cu trimestrul corespunzător al anului 2020, avându-se în vedere reducerea productivității muncii.

Prețurile producției industriale

În ceea ce privește **prețurile producției industriale**, în cel de-al doilea trimestru al anului 2021 s-a înregistrat o creștere de 10,04% față de trimestrul similar al anului trecut, pe seama majorării de 10,37% a componentei interne, respectiv de 9,49% a componentei externe.

La nivel de semestru, prețurile de producție pe total au avut un nivel mai ridicat cu 6,14% comparativ cu primele șase luni ale anului trecut, o creștere mai mare realizându-se pentru prețurile de producție pe piața internă, și anume 6,47%. Se observă creșteri semnificative a prețurilor de producție pe total, la nivelul primului semestru în cazul fabricării produselor de cocserie (27,25% - induse, în special, de creșterea cotațiilor internaționale la țiței), industriei metalurgice (19,28%), fabricării produselor farmaceutice de bază (16,95%), precum și a sectorului de producție și furnizare de energie electrică și termică (10,14%).

Pe baza estimărilor agenților economici din sectorul industrial, se așteaptă ca în cel de-al treilea trimestru al anului curent prețurile de producție să crească cu circa 5,7%, comparativ cu trimestrul II 2021.

În contextul dat, în trimestrul III 2021, comparativ cu trimestrul similar, prețurile producției industriale se estimează să înregistreze un nivel ridicat, și anume cu 15,6%, în special o majorare pe piața internă de 17,5%, dar și pe cea externă, de 12,1%. Prețurile de producție se estimează, în cadrul celui de-al treilea trimestru, că vor avea creșteri ridicate pe baza unor majorări importante ale prețurilor materiilor prime, inclusiv prețurile la energie electrică și gaze naturale.

La nivelul primelor nouă luni al anului curent, se preconizează o creștere importantă de circa 9,3% a prețurilor de producție pe total, avându-se în vedere o majorare a componentei interne, de 10,1% și, respectiv o mărire de 7,8% a componentei externe.

Tabel nr. 5 Evoluția prețurilor producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar, % -

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2016	-2,8	-2,6	-2,0	0,3
2017	3,5	3,0	3,6	3,7
2018	3,9	5,2	5,8	5,2
2019	4,6	4,6	3,5	3,2
2020	2,7	-1,4	-0,8	-0,5
2021	2,3	10,0	15,6	

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul III 2021 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Volumul creditelor

În urma prelucrării datelor din sondajul de conjunctură pentru sectorul industrial, în cel de-al treilea trimestru al anului curent față de trimestrul II, agenții economici estimează o creștere de 1,4% pentru **volumul creditelor acordate agenților economici din industrie**, și de 0,4% a **volumului creditelor restante**.

Tabel nr. 6 Ponderea creditelor restante în total credite

- % -

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2018	4,0	3,4	3,2	3,0
2019	3,0	2,8	2,8	2,5
2020	2,5	2,5	2,4	2,2
2021	2,1	2,0	1,9	

*Sursa: prelucrări CNSP;**Pentru trimestrul III 2021 - rezultatele din ancheta de conjunctură*

În ceea ce privește ponderea creditelor restante în total credite se apreciază ca acestea să își mențină tendința de scădere manifestată pe tot parcursul anului trecut și care a continuat și în anul 2021. Astfel, în cel de-al treilea trimestru al acestui an, ponderea creditelor restante se așteaptă să se situeze la 1,9%, sub valoarea de 2,0%, atinsă la finele trimestrului II al anului curent.

*

* *

Metodologie

Comisia Națională de Strategie și Prognoză (CNSP) realizează trimestrial o Anchetă economică de conjunctură în sectorul industrial, prin care, pe baza răspunsurilor agenților economici intervievați referitor la nivelul producției industriale, a comenzilor, stocurilor și prețurilor, pot fi elaborate prognoze pe termen scurt.

Ancheta se bazează pe un eșantion de agenți economici (selecțaiți din bilanțurile contabile depuse la Ministerul Finanțelor Publice) și pe un chestionar, ambele fiind elaborate în cadrul CNSP.

Eșantionul este alcătuit după o metodologie bine determinată, bazată pe metoda de sondaj pe grupe de natură stratificată la care s-a ținut cont de dimensiunile întreprinderii (număr de personal), ponderea grupei în producția ramurii industriale și ponderea ramurii în total producție industrială.

Pentru anchetele de conjunctură realizate în anul 2021 s-a stabilit un eșantion de 509 agenți economici din sectorul industrial, fiind rezultatul unei rate de sondaj de 13,6% și furnizând o rată de acoperire de circa 60%.

Spre deosebire de celelalte sondaje pe termen scurt (sondaje realizate de Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României) care au la bază aprecierea de către cei intervievați a tendinței de evoluție prin încadrarea sa în categorii ca ascendent, stabilitate, descendent, operându-se cu solduri conjuncturale, prezenta anchetă abordează încadrarea evoluției fiecărui indicator în plafoane de creștere/descrescere prestabilite, permițând astfel o cuantificare sub formă de procent a tendințelor viitoare. Intervalele luate în considerare ca fiind posibile pentru creștere sau scădere, sunt stabilite avându-se în vedere evoluțiile recente și cele viitoare ale unor parametri.

Principiul de calcul folosit la dezvoltarea anchetelor conjuncturale în cadrul CNSP are la bază metoda ponderărilor succesive, care ține seama de modificările structurale ale producției, stocurilor sau comenzilor, folosindu-se vectori de coeficienți calculați trimestrial care corectează datele de început de an.

Pentru o evaluare complexă a opiniei agenților economici, rezultatele anchetei sunt comparate cu realizările din perioadele anterioare, fie cele publicate de INS, fie cele din anchetele de conjunctură anterioare, după cum se specifică la fiecare indicator.